

Nešpory s hudbou pozdní renesance

Claudio Merulo (1533–1604): **Canzon**

Kryštof Hecyrus (1520–1593): **In te Domine speravi**

Jacob Handl-Gallus (1550–1591): **Omnes de Saba**

Adjutorium nostrum in nomine Domini

Deus in adjutorium meum intende

Jacob Handl-Gallus (1550–1591): **Facta est cum angelo**

Jacob Handl-Gallus (1550–1591): **O salutaris hostia**

Giovanni Pierluigi da Palestrina (1525–1594): **Tota pulchra es** (úprava: Giovanni Bassano)

Kryštof Hecyrus (1520–1593): **Suspiret corde**

Giovanni Gabrieli (1555–1612): **Toccata**

Adam Michna z Otradovic (1600–1676): **Laudate Dominum** (1648)

Giovanni Pierluigi da Palestrina (1525–1594): **Pulchra es, amica mea** (úprava: F. Rogniono)

Praeambulum

Exultet caelum laudibus (hymnus, kolem 1600)

Girolamo Cavazzoni (ca 1525–1570): **Ave maris stella**

Jacob Kerle (1533–1599): **Ave maris stella** (hymnus)

Adriano Banchieri (1568–1634): **Suonata**

Jacob Handl-Gallus (1550–1591): **Constitues eos**

Alessandro Orologio (ca 1550–1633): **Intrada**

Orlando di Lasso (1532–1594): **Magnificat octavi toni**

Giovanni Paolo Cima (ca 1570–1622): **Sonata à cornetto e violone**

Orlando di Lasso (1532–1594): **Salve regina**

Richard Šeda – cink

Stanislav Předota – tenor

Dyškanti, České Budějovice:

Jana Mikulášová (soprán); Lucie Ochozková, Anna Voříšková (alt); Martin Horyna, Vít Podroužek, Jakub Šimek (tenor); Vladimír Jantač, Michael Trösl, Tomáš Vávra (bas);

Pavla Schwarzová (basová viola da gamba), Vít Podroužek (altová cornamusa), Vojtěch Podroužek (sopránová cornamusa), Martin Voříšek (tenorová cornamusa), Martin Horyna (altová cornamusa, stolní varhanní pozitiv, dirigent).

Koncert je věnován hudbě pozdní renesance s malým přesahem do období raného baroka. Většina skladeb má vztah k tehdejšímu Českému království, buď na naší půdě přímo vznikla nebo se tu alespoň dochovala. V rudolfínské Praze působila celá řada vynikajících skladatelů, ať už byli spjati s císařovou dvorní kapelou (Jacob Kerle, Alessandro Orologio) nebo s měšťanským prostředím hlavního města (Jacob Handl). Mnoho dalších dnes málo známých autorů působilo mimo metropoli, například českokrumlovský rodák Kryštof Hecyrus, který prožil většinu svého života v Českých Budějovicích. Některé ze skladeb pochází z rukopisných sbírek dochovaných v Českém Krumlově (Lasso, Kerle) a v Prachaticích (Adjutorium nostrum). Zařazení několika barokních skladeb (Cima, Michna) je záměrné, vzhledem k tomu, že hudba pozdní renesance se zpívala a hrála hluboko do 17. století, oba slohy se mohly „potkat“ v rámci jediné produkce a nikomu to nevadilo. Hledisko výběru hudby pro určitou příležitost bylo funkční (vhodnost textu), sloh hrál spíš druhotnou roli, pokud ovšem už byl pociťován jako příliš zastaralý, hudebniny byly vyřazeny a nahrazeny modernějšími. Ve skladbách na liturgické texty bylo běžné střídání chorálu s úseky v soudobém stylu, určité partie bylo možné nahradit hrou na varhany a další nástroje, přičemž původní liturgický text vůbec nezazněl (Lasso: Magnificat). Hlavními interprety vokální hudby byly v městském prostředí školní sbory sestavené z učitelů a žáků, chlapci před mutací zpívali nejvyšší hlasy.

Během 16. století vzrostla výrazně úloha instrumentální hudby. Běžně byly kombinovány vokální a instrumentální hlasy, úvody k vokální hudbě obstarávaly varhanní přede hry (intonatio, praeambulum, toccata) nebo ansámblové skladby (canzona, intrada, sonata) nebo instrumentálně hrané skladby psané původně pro lidské hlasy (moteta). Nejen šlechtici jako Rožmberkové, ale i mnohá města tehdy zaměstnávala malé soubory profesionálních hráčů (byli všestranní, ale hráli především na dechové nástroje), kteří vytrubovali pravidelně z radniční věže pro potěchu celého města a v neděli a ve svátek pomáhali zpěvákům na kostelním kůru se slavnostní bohoslužebnou hudbou. Zajímavou kapitolou je virtuózní hudba přelomu 16. a 17. století, většinou šlo o improvizované variace na oblíbené skladby, naštěstí však existuje (zejména z Itálie) celá řada návodů, jak přitom postupovat, a součástí těchto spisů jsou i návrhy na zdobení konkrétních skladeb (Palestrina/Bassano, Rogniono).

Hudební nešpory respektují zhruba dobové zvyklosti. Snahou bylo dosáhnout rovnováhy mezi vokální a instrumentální, sólistickou a ansámblovou složkou programu. Instrumentální skladby tvoří jakési páry s následujícími vokálními nebo vokálně instrumentálními skladbami. Hlavní úlohou instrumentálních vět je uvést zpěváky do příslušné tóniny.

Českobudějovický soubor **Dyškanti** vznikl v roce 1982. Během více než dvaceti pěti let jeho existence se v něm vystřídala celá řada zájemců o interpretaci staré hudby a pro některé z nich to byl dokonce začátek úspěšné profesionální kariéry. Soubor se věnuje hlavně duchovní hudbě české renesance, neuzavírá se však ani hudbě středověku a baroka. Repertoár souboru těží především z výzkumné činnosti svého vedoucího **Martina Horny**, hudebního historika, editora památek staré české hudby a hudební teorie a pedagoga na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích. Velká část repertoáru pochází z jeho práce s prameny české hudby 14. – 17. století a soubor má to štěstí, že tyto zapomenuté hodnoty uvádí v novodobých premiérách. Původně šlo o soubor čistě vokální, dnes však jeho členové hrají také na kopie dechových, klávesových a strunných nástrojů, které se používaly v 16. a v 17. století. Jedním ze zakládajících členů souboru byl **Stanislav Předota**. Po léta patřil k významným oporám ansámblu a postupně se stal uznávanou osobností mezi domácími interprety staré hudby. Kromě členství v řadě souborů (Schola Gregoriana Pragensis, Musica Antiqua Praha) vedl vlastní soubor Fraternitas Litteratorum a působí jako sólista.

V Českých Budějovicích se připravoval na svou hudební budoucnost také hráč na cink **Richard Šeda**. Na tamní konzervatoři vystudoval hru na trubku a zájem o starou hudbu ho nakonec dovedl až ke hře na nástroj, který byl po staletí zcela zapomenut a teprve v nedávné době byl vzkříšen i s nesmírně zajímavým a náročným sólovým repertoárem. Richard Šeda spolupracuje se soubory Ritornello, Svobodné hudební bratrstvo a Collegium 1704. Je také stálým členem francouzských souborů La Chapelle Rhénane Strasbourg a Les Traversées Baroques Dijon. Pedagogicky působí v ZUŠ Dačice a je spoluzakladatelem a hudebním dramaturgem barokního festivalu v Dačicích.

Další informace: www.dyskant.com, www.predota.cz